

**RUS MUSTEŞRİK İGNATİJ JULİANOVİC
KRACKOVSKİJ’NİN “EN-NECM” İSİMLİ MAKALESİ
ÜZERİNE**

Saida Saipova

Ankara Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Temel İslam Bilimleri (Tefsir) Anabilim Dalı

Doktora Öğrencisi

saipovasaida@gmail.com

Özet

Kur’an-ı Kerim Allah tarafından inzal edildiği tarihten bu yana her cenahtan insanın ilgi kaynağı olmuştur. Arapça olarak indirilen Kur’an pek çok dünya dillerine çevrilmiştir. Şimdi de herkes için inceleme konusu olmaya devam etmektedir. Ortaçağ Avrupa’sında önemli araştırma konularından biri olmuştur. Hem Batı Avrupa, hem de Müslüman ülkeleri ile komşu olan Rusların, Kur’an’ı yakından tanımaya çalışma çabaları her şeyden önce bir ihtiyaç haline gelmiştir. Çünkü Rusya coğrafyası, Doğu ve Güney’den Müslüman ülkeleri ile sınırlanmıştır. Batı coğrafyasındaki Kur’an çalışmaları başlangıçta Avrupa merkezli görüneler de, zamanla Rus araştırmacıları tarafından da ele alınmışlardır. Rusya’da Arap dili ve edebiyatı, Rusça Kur’an meali üzerinde ilmi çalışmalarıyla tanınan meşhur âlimlerden biri İgnatij Julianovic Krackovskij’dir. Bu çalışma Krackovskij’nin “**En-Necm**” isimli makalesi üzerine hazırlanmıştır. Araştırmamızın hedefi, Krackovskij’nin makalesini değerlendirmek ve Kur’an’da geçen “**Necm**” kavramını sözlüklerden inceleyerek, konuya etimolojik yöntemden yaklaşımdır. Bu çerçevede, makale iki boyuttan oluşmaktadır. Birinci boyutta, Krackovskij’nin hayatı ve eserleri, Rusya’daki musteşriklerin Kur’an çalışmaları ele alınmıştır. İkinci boyutta ise “**Necm**” kavramı üzerinde durulmuş ve Krackovskij’nin makalesi değerlendirilmiştir. Değerlendirmede Tefsir kaynaklarına değinilmiştir. “**En-Necm**” makalesinin Türkçe çevirisi ekte verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kur’an, Krackovskij, Musteşrik, Necm.

**ABOUT THE ARTICLE BY NAME “AN-NAJM” OF THE
ORIENTALİST İGNATİJ JULİANOVİCH KRACKOVSKİJ**

Abstract

The Quran has been a source of interest for many people since it has been revealed from the side of Allah. The Arabic Quran was translated into many world languages. The holy revelation is being a focal point for everybody till now. The Mediaeval Europe has given a special interest for Quran Studies. It was a necessity to research the Quran for Russian people, who were by neighborhood with West Europe and Muslim countries. Because the lands of Russia were bordered with Muslim countries from East and South. If even the Quranic Studies have begun in Europe firstly, Russian scientists also have given an interest for its research by time. İgnatij Julianovich Krackovskij was one of the most popular scientists in Russia who has worked on Arabic language and literature and who worked on the Russian translation of Quran. This research was prepared on the article “**An-Najm**” by

Krachkovskij. Our purpose is to examine the article of Krachkovskij and to approach to the issue by etymologic method and to determine the vocabulary meanings of the word “**Najm**” which was repeated in Quran several times. In parallel to this consideration, the study is consisted of two dimensions. At the first dimension, the Life and Works of Krachkovskij and the Quranic Studies in Russia by Orientalists are discussed. At the second dimension, the word “**Najm**” and the article of Krachkovskij are discussed. We have used sources like Quranic Exegesis too. The Turkish translation of the article “**An-Najm**” was appended in the bottom of the article.

Keywords: Quran, Krachkovskij, Orientalist, Najm.

A. Genel Düşünceler

Kur’an-ı Kerim, Allah’ın insanlığa en büyük ikramdır. Onu doğru okumak, yorumlamak, Yüce vahyi nesilden-nesle aktarmak İslam düşünürlerinin görevidir. Hz. Muhammed (s.a.v.)’e Arapça olarak indirilen Kur’an’ı dünya dillerine doğru olarak çevirmek oldukça önemlidir. Bu düşüncelerden esinlenerek, ilgili çalışmamızda öncelikle Rus musteşriki İgnatij Julianovic Krackovskij’nin hayatı ve eserlerini tanıttık, Rus musteşriklerinin Kur’an çalışmalarına değindik. Sonra, “**Necm**” kavramını inceledik ve Krackovskij’nin “**En-Necm**” makalesini değerlendirdik. Araştırmamız النّجم (*ennecmu*)¹ kavramıyla sınırlanmaktadır. النّجم (*ennecmu*) ismi Arapça نَجْم (neceme) fiilinden türemektedir. Bu kelimeyi; Akkatça, Geez, Süryanice, İbranice ve Arapça sözlüklerden inceledik.

B. İgnatij Julianovic Krackovskij’nin Hayatı ve Eserleri

I. J. Krachkovkij, 4 Mart 1883’te² Litvanya’nın Vilnius şehrinde doğdu. 1893’te döndükleri Vilnius’ta orta öğrenimi süresince yabancı dil öğrenmeyi sürdürdü. 1901’de Saint Petersburg Üniversitesi’nin Doğu Dilleri Bölümü’nü kazandı ve ilmî yaşamında etkisi altında kaldığı Vasilij Vladimirovic Barthold’dan Doğu tarihi, Melioransky’den dil bilimi, Aleksander Veselovskij’den genel edebiyat tarihi ve Nikolay Aleksandrovic Mednikov’dan Arapça ve Arap edebiyatı okudu; ayrıca Victor Von Rosen ile Rusya’da oturan bazı Arap hocalardan Arapça dersler aldı. 1905 yılında fakülteyi bitirirken “İslam Tarihi Kaynaklarına Göre Abbâsî Halifesi Mehdî” başlığıyla hazırladığı tez sayesinde bir ödül kazandı. 1907’de Arap edebiyatı alanında yüksek lisansını tamamladıktan sonra üniversitenin

¹ Ebü’l-Fadl Muhammed b. Mükerrrem b. Ali el-Ensari İbn Manzur, *Lisanü’l-arab*, Darü’l-Kütübi’l-İlmiyye, 1. baskı, Beyrut 2005, C. 4, s. 3854.

² P. A. Griažnevich, *Bolshaya Sovetskaya Entsiklopediya “İgnatij Julianovich Krachkovskij”*, Sovetskaya entsiklopediya, 3-izdanie, Moskva 1973, Tom 14, s. 356.

isteğiyle Arapça üzerine araştırmalar yapmak üzere iki yıl süreyle Suriye, Lübnan, Filistin ve Mısır'da bulundu. Bu seyahatinde Kahire'de Ezher ve Beyrut'ta İseviyye medreselerinde bazı derslere devam etti. Bu ülkelerin büyük kütüphanelerindeki yazma koleksiyonlarını inceledi. 1910 yılında Rusya'ya geri döndü. Önce Saint Petersburg Üniversitesi Doğu Dilleri Bölümü Kütüphanesi müdürlüğüne, ardından aynı bölümün Arap dili asistanlığına ve daha sonradan doçentliğe tayin edildi. 1914'te gittiği Avrupa'nın Leipzig ve Leiden şehirlerinde meşhur yazmaların bulunduğu kütüphanelerde incelemeler yaptı. 1917 yılı profesör oldu; 1918'den itibaren Petrograd ardından Leningrad üniversitesinde profesör olarak çalışmaya başladı. 1921'de Rus Bilimler Akademisi'nin, arkasından Royal Asiatic Society ve Orientalische Gessellschaft başta olmak üzere pek çok ilmî kurumun ve çeşitli devletlerin bilim akademilerinin üyeliğine seçildi. Hayatının sonuna kadar (24 Ocak 1951) Leningrad'daki çalışmalarına devam etti. Krackovskij ağırlıklı olarak, Arap dili, Arap şiiri ve edebiyat tarihi üzerinde çalışmıştır. Önemli eserleri şunlardır: 1. Sheyh Tantâvî Professor Sankt Peterburgskogo Universiteta (Şeyh Tantavi Saint Petersburg Üniversitesinin Profesörü-Leningrad, 1929); 2. Nad Arabskimi Rukopisami (Arapça Yazılar Üzerine, Moskova, 1945); 3. Arabskaya Literatura v 20 Veke (20. Yüzyılda Arap Edebiyatı-Leningrad, 1945); 4. Ocherki po Istorii Russkoi Arabistiki (Rusya'da Arap Dili Çalışmaları Tarihi Üzerine Yazılar-Moskova-Leningrad, 1950); 5. Istoriya Arabskoi Geograficheskoi Literaturi (Arap Coğrafik Edebiyatı Tarihi, Moskova-Leningrad, 1957).¹

C. Rus Musteşriklerinin Kur'an Çalışmaları

Araştırmamızda genel olarak Rus musteşriklerinin Kur'an çalışmaları ve alana katkılarını inceledik. Oryantalizm olarak da isimlendirilen Şarkiyatçılık, Yakın ve Uzak Doğu toplum ve kültürleri, dilleri ve halklarının incelendiği batı kökenli ve batı merkezli araştırma alanlarının tümüne verilen ortak addır.²

Efim Rezvan "Kur'an ve Onun Dünyası" başlıklı kitabında aşağıdaki açıklamada bulunmuştur: "Batı Avrupa'da Kur'an araştırmaları tarihi ile ilgili pek çok kaynağı örnek göstermek mümkündür. Fakat Rusya açısından aynı şeyi söyleyemeyiz. Oysa Rusya'nın jeopolitik yapısı ve tarihî özellikleri İslam dininin

¹ Rıza Kurtuluş, *İslam Ansiklopedisi "İgnatij Julianovic Krackovskij"*, TDV Yayınları, 1. baskı, Ankara 1998, C. 26, s. 286.

² <http://tr.wikipedia.org/wiki/Oryantalizm>; Ayrıca bkz.: Edward W. Said, *Orientalism*, Vintage Books, 2. edition, England 1978.

mukaddes kitabının incelenmesi için özel zemine sahiptir. Arşiv araştırmaları sırasında Kur'an kitabının Ivan Groznij, Ekaterina Velikaya, Çar I. Peter'in özel kütüphanelerinde yer aldığı izlenmiştir. Kur'an çevirileri ve nadide el yazıları Rus hükümdarların emriyle baskıya sunulmuştur. Rusların İslam medeniyeti ile ilk kez tanışmalarını sağlayan önemli unsurlardan biri, Volga, Bulgaristan, Harezm, Derbent ve Maveranuneh arasında ticari ve diplomatik ilişkiler idi. XIII. yüzyılın ortalarında, Rus topraklarının büyük bir kısmı, Altın Ordu'nun siyasi, ideolojik ve kültürel merkezi etkisi altında idi. İslam dini önemli zirveye ulaşmıştı. Yine aynı dönemde, Rusya'da Altın Ordu ve İslam'ın sosyal mevkii yükselmişti. Kur'an okumaları ise Kremlin'de XV. yüzyılın sonuna kadar devam etmişti.”¹ Rusya'da Kur'an araştırmaları ile ilgili değerli kaynaklardan biri de, İgnatij Julianovic Krackovskij'nin Kur'an mealidir. Kitabın yazı işleri müdürü Viktor Belyaev ve Peter Giaznevic'tir. Aşağıda sunduğumuz bilgiler kitabın Önsöz kısmında yer almıştır: “Kur'an'ın Rusça'ya tercüme edilmesi, Rusya'daki Şarkiyat Bilimleri Tarihi ile sınırlı değildir. Ruslar Kur'an'ı Kerimi ilk kez XIII. yüzyılda tanıdılar. Rusça ilk Kur'an tercümesi, Çar Büyük Peter'in emri ile o dönemin meşhur bilgini Peter Posnikov tarafından 1716 yılında hazırlandı. Çeviri, Kur'an'ın orijinal Arapça metninden değil, Fransız akademisyen Due Rie'nin (ö. 1647.) Fransızca Kur'an tercümesinden çevrildi. XVIII. yüzyılda hazırlanan Rusça mealler de, Due Rie'nin çevirisinin tercümesi olmaktan öteye geçmediler. İkinci meal Mihail Ivanovich Verevkin'e ait idi (1732-1795). İki yıl sonra A.V. Kolakov İngilizce mealinden istifade ederek, Kur'an'ı Rusça'ya çevirdi. 1787'de ise, Rusya'da ilk kez Kur'an orijinal Arapça metniyle basıldı. Kraliçe II. Katerina'nın talebi üzerine Kur'an, Arapça özel puntoyla hazırlandı. Kitap 1798 yılına kadar beş kez basıldı. XIX. yüzyılın ikinci yarısında K. Nikolayev'in Kur'an çevirisi ortaya çıktı. Beş kez baskıya sunulan bu meal musteşrik A. B. Biberstein ve Kazimirskij'nin Fransızca tercümesinden çevrilmişti. Ancak bu mealler, beklenen ilmi değeri taşıyor idi. Çünkü çeviriyi hazırlayan kişiler uzman değillerdi; asıl orijinal Arapça Kur'an'dan tercüme yapmamışlardı. Çeviriler, Avrupa Kur'an tercümelerinden yapılmıştı. Arapça'dan Rusça'ya çevrilen iki adet Kur'an, XIX. yüzyılın sonlarında zuhur etti. General Dmitrij Nikolaevic Boguslavskij'nin Arapça'dan Rusça'ya çevirdiği Kur'an meali 1871. yılı bitirilmiş, ancak baskıya henüz sunulmamıştı. 1878'de

¹ E. A. Rezvan, *Koran i Ego Mir*, Peterburgskoe Vostokovedenie, 1-izdanie, Sankt-Peterburg 2001, s. 383-384.

Arapça'dan Rusça'ya çevrilen Kur'an ise, musteşrik Gordij Semenovic Sablukov tarafından yapıldı. Akademi uzmanı, musteşrik Ignatij Julianovic Krackovskij Kur'an üzerinde sistematik çalışmayı 1921'de başladı. Krackovskij bütün Rusça mealleri inceleyip, özgün üslupla Kur'an mealini hazırlamayı hedefe almıştı.¹

D. Necm Kavramının Etimolojik Yapısı ve Makalenin Değerlendirilmesi

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için نَجَم (neceme) kökünü öncelikle Sâmi² dilleri sözlüklerinden ve etimolojik³ açıdan inceleyeceğiz. Başvurduğumuz Akkadça⁴, Geez⁵, Süryanice⁶, İbranice¹ sözlüklerde نَجَم kökü bulunmadı. Bu kök Arapça dışında hiçbir sözlükte görülmemiştir.²

¹ I. J. Krackovskij (Redaktori V. I. Belyaev, P. A. Griaznevich), *Koran*, Izdatelstvo Nauka, 2-izdanie, Moskva 1990, s. 16, 17, 18.

² Sami dil ailesi veya Semitik diller olarak bilinen Asya-Afrika dil ailesinin ana alt grubunu oluşturan diller. Orta Doğu'da yaygın olan antik dillerin çoğunu kapsamaktadır. Bunların arasında Arapça, İbranice ve Aramice en fazla konuşulan Sami dillerdir. Ayrıca Fenikece ve Akkadça da Sami dil ailesinin mensubudur. Ama bu iki dil günümüzde konuşulmamaktadır. İbranice, Arapça, Aramice'nin lehçelerinden olan Süryanice de bölgede kullanılan Sami dillere örnek olarak gösterilebilir. Bkz.: https://tr.wikipedia.org/wiki/Sami_dil_ailesi

³ Etimoloji kelimelerin şekil yapılarıyla anlamları arasında irtibat sağlayan ve bu kelimelerin anlamlarını köklerine doğru takip ederek ilk defa hangi köke dayandıklarını, hangi kavramları yansıttıklarını ve zaman içinde hangi evrelerden geçerek ne gibi gelişmeler gösterdiklerini inceleyen ve köken bilgisi ile diğer konuları araştıran dilbilimi dalıdır. Bkz.: Frank Robert Palmer, *Semantic*, Cambridge University Press, Second edition, Cambridge 1991, p. 11;

⁴ Jeremy Black, George Andrew, Nicholas Postgate, *A Concise Dictionary of Akkadian*, Harrassowitz Verlag, First edition, Wiesbaden 2000.

⁵ Wolf Leslau, *Comparative Dictionary of Ge'ez*, Hobert and Co., Second edition, Germany 2007; Not.: Geez, Etiyopya klasik dil sınıfı ve Sami dil ailesine aittir. Bkz.: Wolf Leslau, *Comparative Dictionary of Ge'ez (Classical Ethiopic)*, First edition, Wiesbaden 1991, s. 9.

⁶ Bkz.: R. Payne Smith, *A Compendious Syriac Dictionary*, Clarendon Press, First edition, Oxford 1903; Louis Costaz, *Dictionnaire Syriaque-Français*, Troisième, Second edition, Dar El-Machreq-Beyrouth 2002; Carolo Brockelmann, *Lexicon Syriacum*, Verlag von Reuther and Reichard, First edition, Berlin 1895; Hassano Bar Bahlule, *Lexicon Syriacum*, Parishes E Republice Typographeo, First edition, Paris 1886.

¹ Haim Shachte, *The New Universal Hebrew-English Dictionary*, Orenstein "Yavneh" Publishing Ho, First edition, Tel-Aviv 1960; Reuben Alcalay, *The Complete English-Hebrew Dictionary*, Massadah Pub., First edition, Jerusalem 1962; W.H. Barker, *Hebrew Lexicon*, Publisher (n.p.), First edition, Carmarthen-England 1776.

² Martin R. Zammit, *A Comparative Lexical Study of Qur'anic Arabic*, Library of Congress, Second edition, Brill-Leiden-Boston-Köln 2002, s. 395.

نَجْمَ kelimesi, Arapçada farklı bablarda kullanılan bir fiildir. Birinci babda kullanıldığında mazi şekli نَجَمَ (neceme), muzari şekli يَنْجُمُ (yancumu) mastarı ise نَجْمًا - نُجُومًا (necman-nucûmen) şeklinde gelir. “Görünmek, belirlemek, doğmak, meydana gelmek, sebebiyle vuku bulmak” anlamındadır. İsim hali نَجْمٌ (necmun), çoğulu نُجُومٌ (nucum) kelimesidir. “Yıldız, yıldızlar” anlamındadır. İsmü’l-vahde hali ise نَجْمَةٌ (necmetun) şeklindedir. “Bir yıldız” anlamındadır. النَّجْمُ (ennecmu) “yıldız; Ülker yıldızının alemi; kabak, karpuz v.s. gibi yere yatan bitki; muayyen vakit; asıl; belli vakitte ödenecek taksit” anlamlarını da içermektedir.¹

Necm kelimesi Kur’an-ı Kerim’de النَّجْمُ şeklinde (tekil) 4 defa, النَّجُومُ şeklinde (çoğul) 9 defa olmak üzere toplam 13 kez isim haliyle geçmektedir.² Necm kavramının Kur’an’da 4 kez yemin; 3 kez işaret, kılavuz; 4 kez itaat, ibadet, düzen; 1 kez aydınlatmak, yol göstermek, güce sahip olmak; 1 kez düzen; niteliğindeki anlamlarda kullanıldığını söyleyebiliriz.

En-Necm, üç şekilde tefsir edilir. 1. En-Necm, kevkeb-yıldız demektir; 2. En-Necm, Kur’an’ın kısım-kısım, parça-parça inen bölümleri manasında kullanılır. 3. En-Necm kelimesi, sapı gövdesi olmayan bitki manasında kullanılır.³ Nitekim, Yahya b. Sallam (124/742) da “et-Tasârif” isimli eserinde bu hususu şöyle açıklamıştır: “Necm, üç vecihde tefsir edilir. Birinci vecih: Necm yıldızdır; ikinci vecih: Necm Kur’an’ın indiği an, vahiydir; üçüncü vecih: Necm gövdesiz bitkidir. Necm gövdesiz her türlü bitkinin adıdır. Rahman suresi, 6. ayette olduğu gibi “ven-necmu veş-şeceru yescudan.”¹ I. J. Krackovskij’in² de işaret ettiği gibi, birçok tefsirde Rahman suresi 6. ayetle ilgili anlam, aynı şekilde, bitki ve ağaç, olarak verilmiştir.³

¹ Ebu Mansur Muhammed b. Ahmed el-Ezheri, *Tehzibu’l luğa*, Daru’l-Marife, 1. Baskı, Beyrut-Lübnan 2001, C. 4, s. 3523.; Cemalüddin Muhammed İbn Mukrim İbn Manzur, *Lisanü’l-arab*, Daru Kutubi İlmîyye, 1. baskı, Beyrut 2005, C. 4, s. 3854.; Ahmed b. Muhammed b. Ali el-Feyyumi, *el-Misbahu’l münir fi garibi şerhi’l kebir*, Maktaba Lübnan, 1. baskı, Lübnan 1987, C. 1, s. 227.

² Muhammed Fuad Abdülbaki, *el-Mu’cem el-mufehres li elfaz el-Kur’an el-Kerim*, Daru’l-Ma’rife, 7. baskı, Beyrut 2009, C. 1, s. 688-689.

³ Mukatil b. Süleyman, *Tefsiru Mukatil b. Süleyman*, Müessesetü’l Tarihi’l Arabi, 1. Baskı, Beyrut-Lübnan 2002, C. 4, s. 321.

¹ Yahya b. Sallam, *et-Tesarif li-tefsiri’l-Kur’an*, Tunus 1979, s. 292-293.

² I. J. Krackovskij, *Znachenie Slova An-Nadzhm v Korane*, Izdatelstvo Akademii Nauk, Moskva 1955, T. 1, s. 391.

³ Burada seçtiğimiz bazı tefsir kaynaklarını sıralamak istiyoruz: İbn Kesir, *Tefsiru’l Ku’rani’l- azim*, Beyrut 1983, C. 4, s. 270; Mukatil b. Süleyman, *Tefsiru Mukatil b. Süleyman*, Müessese Tarihi’l Arabi, Beyrut-Lübnan 2002, C. 4, s. 3; Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed el-Ensari Kurtubi, *el Camiu’l -ahkami’l Kur’an*,

I.J. Krackovskij, bu makalesinde, araştırmacı Nielsen'in Ay, Güneş ve Yıldız teorisini eleştirmiştir. Krackovskij'nin dikkatini çeken en önemli husus, Nielsen'in ay, güneş ve yıldız teorisini kanıtlamak için Rahman suresi 6. ayetteki necm kavramının, Venüs yıldızı olduğunu ileri sürmeye çalışmış olması idi. Krackovskij, Nielsen'in teorisini değil, belki de bu teori için Rahman suresi 6. ayetteki necm kavramını kullanmış olmasına dikkat çekmiştir. Çünkü Krackovskij'nin delillerine göre, burada necm Venüs yıldızı anlamını taşıyor idi. Eğer Almanca tercümelelerin çoğunda kavram **yıldız** olarak çevrilmese idi, Krackovskij makale üzerinde durmazdı. Ancak, klasik tefsirlerin çoğunda bitki ve ağaçlar anlamını taşıyan necm kavramının (55. Sure 1. ayet), Almanca ve diğer Batı çevirilerinde yıldız olarak çevrilmesi, meşhur araştırmacının dikkatinden kaçmamıştı. Krackovskij, makalede klasik tefsirlerden yararlanmış olsa da, Kur'an mealini hazırlar iken, İslam kaynaklarından kaçınmıştır.¹ Çünkü Krackovskij, Kur'an mealini tefsirlerden bağımsız hazırlamayı hedef almıştır. Araştırmacının Kur'an çevirisine farklı metotlarla yaklaşımı, oldukça dikkat çekici ve önemli bir husustur. Konunun daha net anlaşılması için aşağıda "En-Necm" makalesinin Türkçe çevirisini sunduk.

E. Makalenin Çevirisi

"Araştırmacı âlim Ditlef Nielsen, Sâmi dili ve Arap dili ve edebiyatı uzmanlarının ilgiyle karşıladıkları "Kadim Arabistan'a Ait Arkeolojik Kılavuz" adlı kapsamlı eserinde, **Üç Kanun** olarak adlandırdığı: Ay, Güneş ve Yıldız (Venüs yıldızı) üzerindeki meşhur teorisini ortaya koymuştur. Nielsen ay, güneş ve yıldız teorisinin, merkezî ve kuzey Arabistan'da önem arz ettiğini düşünmüş ve bu teori üzerinde Kur'an'dan deliller getirmeye çalışmıştır. Nielsen'in Kur'an'dan getirdiği örneklerin sayısı çok değildir. Örneğin, Târik suresinin 1. ayetinde geçen Venüs yıldızının yemin şeklinde olduğunu ifade etmiştir (ve't-târik aynı surenin 3. ayetinde işaret edilen "en-necmu es-sâkib" yani "delip geçen yıldız" anlamını bildirmektedir).¹ Necm suresinin 1. ayetinde de yemin şeklinde olduğunu iddia etmiştir

---

Daru İhyau't Terosi'l Arabi, Beyrut-Lübnan 1966, C. 17, s. 154-155; Ebu Cafer Muhammed b. Cerir et-Taberi, *Cami'ul beyân an tevil'il Kur'ân*, Hisar Yaynevi, (Tercüman Hasan Karakaya, Kerim Aytekin), İstanbul 1996, C. 8, s. 94-94; Bagavi, *Tefsiru'l hazin*, al-Maktaba Ticariyya Kubriyye, Mısır 1381, C. 6.

¹ Bkz.: Saida Saipova, *İgnatij Yulianoviç Kraçkovskij ve Valeriya Porohova'nın Rusça Kur'an Çalışmaları*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006.

¹ Not.: Orijinal Rusça metinde burada 83. sure gösterilmiştir, ancak 83. surenin yanlış yazılmış ve doğrusu 86. surenin olduğu tespit ederek, müellifin dikkate alamadığı hatayı gidermiş olduk.

(ve'n-necmu izâ havâ). Nielsen, Rahman suresinin 5. ve 6. ayetlerini de dikkate almıştır. Burada dikkat çekmek istediği husus şu ki, ay, güneş ve yıldızın bir arada bahsedilmesidir. Hz. İbrahim'in kıssasına da değinmiştir (En'am 6/74. ayet); ancak burada başka bir kelime ile karşılaşmaktayız ("necm" kelimesinin yerine "kevkeb" geçmektedir).

Bu hususu incelerken, Nielsen'in teorisi üzerinde derin tartışmak istemiyorum; çünkü teori kendi çapında doğru olabilir, ancak Welhauzen'in daha önceden ortaya koyduğu el-Uzzâ kuvvesinin Venüs olması teorisine daha olumlu bakıyorum. Rudolf Geyer, Welhauzen'in fikrini kanıtlamak için eski Arap şiirleri arasından önemli kaynaklarına dyanmıştır. Nielsen, Welhauzen'in hipotezine katılmamış olsa da, meşhur akademisyen Frants Buhl'ın Hz. Muhammed üzerinde yazdığı kitabının son redaksiyonunu, eski tefsirlere dayanarak hazırlamıştır. Tüm bu sorunlar üzerinde uzun-uzun durmak istemiyorum: benim tek amacım, Nielsen'in dikkate aldığı Rahman suresindeki bahis mevzu ayetlerin yanlış anlayış üzerinde temellendirildiklerini kanıtlamaya çalışmaktır. Bence, ilgili ayetler Nielsen'in teorisini kanıtlamak için kullanılmamalı ve açıklamadan çıkartılmadırlar. Nielsen'in Kur'an'dan ilk kez alıntı yapmadığını belirtmek gerekir. "Sâmilerde Venüs Kültü" makalesinde aynen Rahman suresinin 4. ve 5. ayetleri hakkında, yani Venüs "yıldızı"nın "güneş ve aydan" sonra geldiğini açıklamıştır. Nielsen "Tarih ve Din Işığında Üçü Bir Kuvve" kitabında Tarık suresinin 1. ayetine dikkat çekerek, doğru bir yöntem seçmiş olabilir, fakat bu ayetlerin anlamı açıktır: "Üç (kuvvenin) hepsi Rahman suresi 4. ayette geçmektedir, bunlar: "şems", "kamer", "ve'n-necm"-güneş, ay ve yıldız (Venüs)" kelimeleridir. Nielsen'in bu örneğini incelediğimizde ayetlerin lafzi tercüme edildiğini görebiliriz, ancak onun metnin anlamını dikkate almadığını belirterek, yanlış düşündüğünü söyleyebiliriz. Rahman suresi 4.-5. ayetler şu şekildedir:

الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ
وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ

yani.:

'Güneş de ay de bir hesap iledir;

En-necm ve ağaçlar secde etmektedirler (namazda)'.
'

İlk bakışta göze çarptığı gibi, burada Nielsen'in örneğindeki üç birlikten değil, belki de dört birlikten, yani iki paralel çiftten bahsedilmektedir. İlk çift; güneş ve aydır; bu tamamen açıktır ve tamamıyla doğaldır. İkinci çiftin ikinci maddesi şüphesiz ağaç (sobir ağacı) veya ağaçlardır. Ancak yıldız ve ağacın Allah'a secde etme

fikri doğal bir kriter değildir. Nielsen'in ortaya koyduğu teorinin iç çelişkisi, “şecer” ağaçların toplu ismi iken necm'i özel bir yıldız olduğunu kanıtlamaya çalışmasıdır. Necm kelimesinin en sade anlamıyla şecer sözüne paralel, yani bitki' (sobir) veya 'bitkiler' olduğunu bariz olarak görmekteyiz. Bu kelime leksikografi ve tefsir edebiyatında iyi bilinmektedir. Kısa bir açıklama olarak şunu örnek getirebiliriz: “Таc al-‘Arûs” (IX, s. 72) : والنجم من النبات ما ظهر على وجهه و تسطح فلم ينهض و قد خصَّ بذلك كما خصَّ القائم على (العرض و نجم على غير ساق و “En-necm bitkidir. Gövdesiz uzar, yerde yayılır ve yukarıya kalkmaz. Ağaç gibi gövdeli değildir, bu haliyle diğer bitkilerden fark eder; Allah'ın işaret ettiği gibi: النجم و الشجر يسجدان. Kur'an'daki bu ayetlerin aynı yorum ile tefsir edildiğini hatırlatmaya ihtiyaç yoktur. Kanıt olarak, El-Beydavi'nin şu örneğini vermemiz yeterli olur: “En-necm-öyle bir bitki ki, yerden yükselir (yancumu), kalkar, fakat gövdesi yoktur” (el-Beydavi, Envaru't-tenzil ve esraru't-te'vil, II. s. 483, İstanbul, 1314). Celaleyn'in de şu örneğini verebiliriz: “en-Necm-öyle bir bitki ki gövdesiz yetişir”. Bu durumda retorik ve psikolojik açıdan anlaşılan iki farkı görebiliriz:; Güneş ve ay, iki farklı gök cismi; çimler ve ağaçlar, bitkiler dünyada biten ortak sınıfın çeşitleridir. Böylece, Kur'an'ın bu ayetindeki en-necm kelimesinin yıldızla hiçbir alakasının bulunmadığını kanıtlamak mümkündür.

Eğer, bu tercümenin Alman biliminde derin bir şekilde köklendiğini görmemiş olsaydım, bu ufak konu üzerinde o kadar uzun durmazdım. Hatta son zamanlarda, İslâm Araştırmalarına pek çok değerli katkıları sağlayan Baumstark da, ilgili konuda “en-necm”'in yıldız olduğunu kanıtlamaya çalışmıştır. Kur'an'ı Almancaya çeviren Rückert, Klamroth, Henning, Goldschmidt ve yeni, orijinal çevirileriyle Grimm gibi pek çok tercümanlar aynı görüşü benimsemişlerdir. Sprenger, Ullmann ve daha sonrakilerden Grigull gibi bir takım eski Alman tercümanlarının kelimenin doğru anlamını ortaya koymuş olmalarını hesaba kattığımızda yukarıdaki duruma daha çok şaşırırız. Başka dillerdeki tercümelerde “en-necm” kelimesinin yanlış anlamda çevrildiğini müşahade ederiz. Ignâc Vesely'nin Çekçe tercümesi ve Künstlinger'in Polonyaca tercümesi buna örnektir. Benim okuduğum Fransızca Kur'an tercümelerinin hepsinde genel olarak “les plantes et les arbres” ‘bitkiler ve ağaçlar’ şeklinde izah edilmiştir. İngilizce İtalyanca, İsveççe, Sırpça çeviriler de Türkçeye aynı anlamı taşıyorlardı. Eski Rusça tercümelerin içinden M. Verevkin'in (SPb., 1790), A. Kolmakov'un (SPb., 1792) ve K. Nikolayev'in (Moskova., 1864, 1865, 1876, 1880, 1901)

çevirilerini saymaya lüzum yoktur. Çünkü bu çeviriler, Fransızca ya da İngilizce tercümelere ödünç alınmış olup, bağımsız anlama sahip değildirler. G. Sablukov'un Arapça'dan Rusça'ya ilk kez tercüme ettiği Rusça Kur'an çevirisinde ayet, 'çimenler ve ağaçlar' olarak doğru anlamıyla verilmiştir; bu çeviri D. N. Boguslavskiy'nin basılmamış tercümesindeki yorumla uyum sağlamaktadır, yani "çimenler ve ağaçlar". I. Gotvald ve V. Girgas'ın hazırladıkları özel sözlüklerde ise kavram, - 'yıldız' ve 'bitki' şeklinde her iki anlamı içermektedir. Üzerinde uzunuzun durabileceğim bibliyografik çalışmayı devam ettirmek istemiyorum. Görüldüğü gibi, ilgili konuda Almanca tercüme üzerinde çalışmak yeterli olacaktır, çünkü bir takım düzeltmelerin yapılması gereklidir. Ancak, bibliyografik sıralama üzerinde çalışmadan da, Kur'an'ın Rahman suresindeki 5. ayetin (veya 6. ayetin) Venüs yıldızı hakkında olmadığını itiraf etmek lazım gelir."

I.J.Krackovskij'nin Kullandığı Literatür

Handbuch der altarabischen Altertumskunde in Verbindung mit Fr. Hommel und Nik. Rhodokanakis, hrsg. Von Ditlef Nielsen mit Beitragen von Adolf Grohmann und Enno Littmann, I. Die altarabische Kultur. Kopenhagen, 1927, sayfa 177-250 (5. resim: Zur altarabischen Religion von D. Nielsen). Bu eserin şimdiye kadar sadece I. cildi neşredilmiştir.

-Bkz.: Handbuch, s. 205.

"Necm" ve "kevkeb" kavramları hakkında ilginç bir analizdir, Bkz.: D. Künstlinger. Przekład i objasnienie 53-ciej Sury Koranu. Kraków, 1926, s. 12-16 (bölüm: Wyrazy naǧm i kawkab w Koranie).

-J. Wellhausen. Reste arabischen Heidentums. 2. Aufl., Berlin, 1927. s. 40-44.

-R. Geyer, Zwei Gedichte von al-A'sâ, II. Wien, 1919, s. 186-188.

-Handbuch, s. 204.

-Fr. Buhl. Das Leben Muhammeds. Deutsch von H. H. Schâder, Leipzig, 1930, s. 76.

-D. Nielsen. Der Semitische Venuskult. ZDMG, LXVI. 1912, s. 469-472.

-D. Nielsen. Der Semitische Venuskult. ZDMG, LXVI, 1912, s.472.

-D. Nielsen. Der dreieinige Gott in religionsgeschichtlicher Beleuchtung, I. Kobenhavn, 1922, s. 263.

-Handbuch, s. 205.

55. surenin 4-5.ayetleri zaman-zaman alıntıda bulunduğumuz Flugel'in Kur'an mealiyle uyum sağlamaktadır. Bkz.: G. Bergstrasser. Plan eines Apparatus Criticus zum Koran. München, 1930 (=Situationsberichte der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, phil.-hist. Abteilung, Jahrgang 1930, H. 7), s. 3-6. Doğru versiyonu 55. 5-6. ayetler olabilir, tıpkı Yeni Kahire Krallık Kur'an baskılarında veya Muhammed Ali'nin kitabında olduğu gibi: The Holy Qur-an. Translated by Maulana Muhammad Ali. 2-nd ed., Lahore, 1920, s. 1029 (XVII. Yy. Maraççi).

Yine bir başka ayette, Allah'a secde eden yıldızlardır. Kelime necm'in çoğul hali yani nucum'dur- Hac suresi, 18.ayet: "Görmedin mi ki, şüphesiz göklerde ve yerde olanlar, güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanlardan çoğu Allah'a secde ediyorlar. Onlardan çoğunu da azap beklemektedir".

("En-necm öyle bir bitki ki, yerin üst kısmında bulunur, gövdesiz büyür, yerde yayılır ve yukarıya doğru yükselmez. Bu şekliyle, ağacın gövdesinden fark ettiği gibi diğer bitkilerden de fark eder; Yüce Tanrı'nın sözleri şöyledir: ve-n-necmuve-ş-şeceru yascudan"). Bu yorum Sale'nin tercümesine de yansımıştır (= E. Wherry. A Comprehensive Commentary on the Kur'an, IV. London, 1896, s. 103): 'and the vegetables which creep on the ground' ('ve bitkiler yere yayılırlar'). Büyük ihtimalle bu çeviri Maraççi'nin mealinin etkisiyle hazırlanmıştır (aşağıda bkz).

("En-necm-öyle bir bitki ki yerden yükselir (yancumu), yani yerden kalkar, gövdesi yoktur") (El-Beydavi. Envaru't-Tenzil ve Esraru't-Tevil, II. s. 483, İstanbul- 1314).

("En-necm-öyle bir bitki ki, gövdesi yoktur"). L. Marracci. Refutatio Alcorani, in qua ad Mahumeticanae superstitionis radicem securis apponitur et Mahumetus ipse gladio suo jugulatur. Patavii, 1698, s. 695. Klasik müfessirlerin en-necm kelimesini daha da saf anlamını temellendirmeye çalışmış olmaları yararlı gözükmektedir (et-Taberi'nin farklı görüş açısına bakabilirsiniz: "Tefsir", c. XXVII s. 61-62, Kahire-1330).

Yine de detaylı bir şekilde tasniflenirken üçüncü bir element ortaya çıkar;; örneğin, -cenbe kelimesi. el-Hatib'ten alınan şu kısma bakabilirsiniz: RAAD, X, 1930, s. 244: ("el-Hatib şöyle der: Hepsi yetişen şeylerdir, necm, şecer ve cenbe. En-necm-öyle (bitkilerdir) ki, kış mevsiminde kökü ve dalı mahvolur. Bitkilerin çeşidi ise çoktur"), v.s. *necm* 'ot' kelimesinin genel anlamının yanında botanikte yine bir bitki çeşidi bilinmektedir, necme olarak adlandırılmaktadır; onun botanik eş anlamı için el-Esma'ye bakınız. Kitab en-nebat ve ş-şecer.

A. Haffner baskısı (A. Haffner. Dix anciens traites de philologie arabe. 2-e ed., Beyroth, 1914, s. 32, 4).

-Kur'an'da yıldızlar hakkında söz edilen diğer ayetleri analiz etmeye gerek kalmadığını düşünüyorum, fakat şunu unutmamak lazım, eski Arap şiirinde en-necm hemen hemen "nesil" anlamına gelmektedir, oysa Venüs anlamında değildir (örneğin, Bezan'ın "el-Mufeddeliyat" hakkında açıkladığı eski kelimeler sözlüğüne bakınız: The Mufaddaliyat, an Anthology of Ancient Arabian Odes, compiled by al Mufaddal son of Muhammad according to the recension and with the commentary of Abu Muhammad al-Qasim İbn Muhammad al-Anbari ed. for the first time by Ch. J. Lyall, v. III. Indexes compiled by A. A. Bevan. Oxford-Leyden, 1924, s. 326, burada necmetun kelimesi şu anlamda verilmiştir 'short grass', 'kısa ot' ya da "en-Neka'id": The Naka'id of Jarir and el-Ferazdak ed. by A. A. Bevan, III, Leiden, 1908-1912, s. 565).

-A. Baumstark. Jüdischer und christlicher Gebetstypus in Koran. Der İslam, XVI, 1927, s. 245.

-Der Koran. Im Auszüge übersetzt von Friedrich Rückert, hrsg. Von A. Müler. Frankfurt a. M., 1888, s. 365.

-Die fünfzig ältesten Suren des Korans in gereimter deutscher Übersetzung. Von M. Klamroth. Hamburg, 1890, s. 94.

-Der Koran. Aus dem Arabischen übertragen und mit einer Einleitung versehen von Max Henning. Leipzig, 1901, s. 524.

-L. Goldschmidt. Der Koran aus dem Urtext wortgetreu übertragen. Berlin, 1916, s. 532.

-Der Koran, ausgewählt, angeordnet und im Metrum des Originals übersetzt von H. Grimme, Paderborn, 1923, s. 55.

-A. Sprenger. Das Leben und die Lehre des Mohammad, II. Berlin, 1869, s. 219: Pflanzen und Baume ('bitkiler ve ağaçlar').

-Der Koran. Aus dem Arabischen wortgetreu neu übersetzt und mit erläuternden Anmerkungen versehen von L. Ullmann. 7. Aufl., Bielefeld und Leipzig, 1877, s. 464: Gras und Baum ('bitki ve ağaç').

-Der Koran. Aus dem Arabischen von Th. Fr. Grigull. Berlin, 1924, s. 417: Graser und Baume ('bitki ve ağaç'). Fr. Dieterici'nin Kur'an'ı Kerim için hazırladığı Arapça-Almanca özel sözlüğü de eklemek mümkündür (Arabisch-deutsches Handwörterbuch zum Koran und Tier und Mensch vor dem König der Genien von Fr. Dieterici. 2 Aufl., Leipzig, 1894, s. 159) necm kelimesinin iki anlamını sunmuştur: Stern, Gras ('yıldız', 'bitki').

-Koran. Z arabstiny prelozil Dr. Ignac Vesely. Z predmluvou a 5 vyobrazenimi v textu. Praha, 1913, s. 479: hvezdy a stromy ('yıldızlar ve ağaçlar').

-D. Künstlinger, adı geçen kompozisyon., s. 14: i gwiazdy i drzewa ('yıldızlar da, ağaçlar da').

Örneğin, Savari (Le Coran, traduit de l'arabe accompagne de notes, et precede d'un Abrege de la vie de Mahomet, tire des Ecrivains Orientaux les plus estimes. Par M. Savary, II. A la Mecque. L'an de l'Hegire, 1165, s. 327), Kazimirskiy (Mahomet. Le Koran. Traduction nouvelle faite sur le texte arabe par M. Kazimirsky. Nouvelle edition, entierement revue et corrigee; augmentee de notes de commentaires et d'un index. Paris, 1913, s. 439), Mardrus (Le Koran qui est la Guidance et le Differentiateur. Traduction litterale et complete des Sourates Essentielles par le Dr. J.-C. Mardrus. Paris, 1926, s. 35), Monte (Mahomet. Le Coran. Traduction nouvelle par Edouard Montet. Paris, 1929, s. 719). Du Ryer'in çevirisi farklıdır (L'Alcoran de Mahomet. Traduit de l'Arabe par Andre Du Ryer. Amsterdam, 1734, s. 209), "Les etoiles et les arbres" anlamını vermiştir. (Burada M. Verevkin'in Rusça tercümesi şöyle geçmektedir, II, SPb., 1790, s. 278: 'yıldızlar ve ağaçlar').

-Sale'nin tercümesi (yukarıdan bakınız), Roduel'in tercümesi (El-Koran; or, The Koran: Translated from the Arabic, the Suras arranged in chronological order; with notes and index. By J. W. Rodwell. 2-nd Revised and Amended Edition, London, 1876, s. 61: the plants and the trees 'bitkiler ve ağaçlar'), Palmera (The Qur'an translated by E. H. Palmer. 2-nd Edition, II, Oxford, 1900, s. 258: the herbs and the trees 'bitkiler ve ağaçlar'), Muhammed Ali'nin tercümesi (Translation of the Holy Qur-an by Maulana Muhammad Ali, 3-rd Ed., Lahore, 1928, s. 532: the herbs and the trees 'bitkiler ve ağaçlar').

-Fracassi tercümesi (A. Fracassi. II Corano. Testo arabo e versione letterale italiana. Milano, 1914, s. 285: i germi sedentarii e gli arbori 'yerde yayılan filizler ve ağaçlar') ve Bonelli'nin (II Corano. Nuova versione letterale italiana con prefazione e note critico illustrative del Luigi Boneli, Milano, 1929, s. 410: le erbe e le piante 'bitkiler ve ağaçlar').

-Zettersteen'in tercümesi (K. V. Zettersteen, Koranen, Oversatt och tolkad. Stockholm, 1917, s. 413: örterna och traden 'bitkiler ve ağaçlar').

-Koran. Mipo Lubibratip tercümesi. Biograd, 1895, s. 399: 'bilke i drveta'.

-Cemil Said. İstanbul, 1927, s. 624: ‘bitkiler ve ağaçlar’.

-Kur’an, Muhammed’in dinî öğretisinin yasal kitabı. Gordiy Sablukov’un mealindeki tercüme ve ilaveler, Kazan, 1878 (2. baskı.-1894, 3. baskı Arapça metniyle birlikte-1907).

-1870 yıllarında elimde bulunan el yazısı. Bkz.: İ. Y. Kraçkovskiy. D. N. Boguslavskiy’nin Kur’an Tercümesi. Sovyet oryantalisti., III, 1945, s. 293-301.

-Boguslavskiy’nin mealinde önce “yıldız” olarak yazılmış, sonra kelime üstünden çizilmiştir. Boguslavskiy çevirisinde şu ifadeleri dipnota almıştır: “necm, hem yıldız hem de salatalık, kabak gibi gövdesi olmayan bitki anlamına gelir. Tefsirciler genelde ikinci yorumu benimserler, çünkü bitkiden sonra yer alan şey ağaçtır, yani gövdesi olan bitkidir”.

-I. Gotvald. Arapça-Rusça denemeli Kur’an sözlüğü, Muallakatu’s Seb’a ve İrmu’l-Kays’in şiirleri. Kazan, 1863, s. 445: ‘yıldız’, ‘gövdesiz bitki ve otlar’.

-V. Girgas. Arapça okuma kitabı ve Kur’an ile ilgili sözlük. Kazan, 1881, s. 784, “yıldız; necm Nesil (burç); gövdesi olmayan her türlü bitki, zıddı şecer”.

Krackovskij şöyle devam etmektedir: “Ben eski tercümeleri bilinçli olarak dile getirmedim, ancak Maraççi’nin tercümesi istisnâî olabilir (daha önce değindiyim kompozisyon, s. 693): “et gerimna sedentari et arbores” ‘yerde yayılan bitkiler ve ağaçlar’ (Sale ve Frakassi’nin tercümelerine bkz.)”¹

Sonuç

Makalemiz I. J. Krackovskij’nin “En-Necm” makalesi üzerine hazırlanmıştır. Necm kavramı Kur’an’ı Kerim’de 13 kez isim hali ile geçmektedir; 4’ü tekil, 9’u çoğul’dur. Necm kavramının Kur’an’da 4 kez yemin; 3 kez işaret, kılavuz; 4 kez itaat, ibadet, düzen; 1 kez aydınlatmak, yol göstermek, güce sahip olmak; 1 kez düzen; niteliğindeki anlamlarda kullanıldığını söyleyebiliriz. Makalemizde, surelerin sebebi nüzulünü incelemedik. Ancak, necm kavramının 3 şekilde yorumlanabileceğini tefsirlerden araştırdık. Genel olarak necm kavramı, tefsirlerde ve sözlüklerde de işaret edildiği gibi, **yıldız; bitki ve ağaç; vahyin parça-parça inmesi**, anlamlarına gelmektedir. Makale, akademi uzmanı Krackovskij’nin engin literatürden yararlanmış olması açısından özgünlük taşımaktadır. Konu, her ne kadar küçük ebatta görünse de, Kur’an’ı anlama ve yorumlama çabası

¹ I. J. Krackovskij, *a.g.e.*, s. 391.

açısından oldukça önemli metot ve bilgiyi sunmaktadır. Krackovskij'i bu açıdan takdir etmemek mümkün değildir.

Summary

This research includes the article by name “An-Najm” of the scientist I. J. Krachkovskij. The termin “Najm” exists in Quran as the noun in 13 places; 4 of them are in singular form and 9 are in plural form. The termin “Najm” in Quran gives the meanings, oath (4 times), sign, lead (3 times), obedience, worship, order (4 times), brighten, lead, to have a power(1 time) and order (1 time).The revelation reason of the surahs are not researched. It was researched that the termin “Najm” might be interpreted in Tefsir in three dimensions. The termin “Najm” was used in Tefsir and vocabluaries in the meanings: a star; plants and trees; sending down of the revelation. The article is unique, because the academician I. J. Krachkovskij had used extensive sources. The issue is important, because it displays the method in the point of understanding and interpretation of the Quran. That is why the article of the scientist Krachkovskij is worthy of praise.

Bibliyografya

- Abdülbaki, Muhammed, *el-Mu'cem el-mufehres li elfaz el-Kur'an el-Kerim*, Beyrut 2009.
- Ali el-Feyyumi, Muhammed b., Ahmed b., *el-Misbahu'l münir fi garibi serhi'l kebir*, Lübnan 1987.
- el-Ensari Kurtubi, Ahmed, Muhammed b., Ebu Abdullah, *el Camiu'l – ahkami'l Kur'an*, Beyrut-Lübnan 1966.
- el-Ezheri, b. Ahmed, Muhammed, Ebu Mansur, *Tehzibu'l luğa*, Beyrut-Lübnan 2001.
- et-Taberi, . Cerir, Muhammed b., Ebu Cafer, *Cami'ul beyân an tevil'il Kur'ân*, İstanbul 1996.
- İbn Manzur, Ali el-Ensari, Mükerrerem b., Muhammed b., Ebü'l-Fadl, *Lisanü'l-arab*, Darü'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 2005.
- İbn Manzur, İbn Mukrim, Muhammed, Cemalüddin, *Lisanü'l-arab*, Beyrut 2005.
- Krackovskij, I. J., *Znachenie Slova An-Nadzhm v Korane*, Moskva 1955.
- Sallam, Yahya b., *et-Tesarif li-tefsiri'l-Kur'an*, Tunus 1979.
- Süleyman, Mukatil b., *Tefsiru Mukatil b. Süleyman*, Beyrut-Lübnan 2002.
- Süleyman, Mukatil b., *Tefsiru Mukatil b. Süleyman*, Beyrut-Lübnan 2002.
- _____, *Comparative Dictionary of Ge'ez (Classical Ethiopic)*, Wiesbaden 1991.

- Alcalay, Reuben, *The Complete English-Hebrew Dictionary*, Jerusalem 1962.
- Bagavi, *Tefsiru'l hazin*, Mısır 1381.
- Bahlule, Bar, Hassano, *Lexicon Syriacum*, Paris 1886.
- Barker, W.H., *Hebrew Lexicon*, Carmarthen-England 1776.
- Black, Jeremy, George Andrew, Nicholas Postgate, *A Concise Dictionary of Akkadian*, Wiesbaden 2000.
- Brockelmann, Carolo, *Lexicon Syriacum*, Berlin 1895.
- Costaz, Louis, *Dictionnaire Syriaque-Français*, Troisieme, Dar El-Machreq-Beyrouth 2002.
- Griaznevich, P. A., *Bolshaya Sovetskaya Entsiklopediya "İgnatij Julianovich Krackovskij"*, Sovetskaya entsiklopediya, Moskva 1973.
- İbn Kesir, *Tefsiru'l Ku'rani'l- azim*, Beyrut 1983.
- Krackovskij, I. J., (Redaktori V. I. Belyaev, P. A. Griaznevich), *Koran*, Moskva 1990.
- Kurtuluş, Rıza, *İslam Ansiklopedisi "İgnatij Julianovic Krackovskij"*, Ankara 1998.
- Leslau, Wolf, *Comparative Dictionary of Ge'ez*, Germany 2007
- Palmer, Robert, Frank, *Semantic*, Cambridge University Press, Cambridge 1991.
- Rezvan, E. A., *Koran i Ego Mir*, Sankt-Peterburg.
- Saipova, Saida, *İgnatij Yulianoviç Kraçkovskiy ve Valeriya Porohova'nın Rusça Kur'an Çalışmaları*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006.
- Shachte, Haim, *The New Universal Hebrew-English Dictionary*, Tel-Aviv 1960.
- Smith, Payne, R., *A Compendious Syriac Dictionary*, Oxford 1903.
- W. Said, Edward, *Orientalism*, England 1978.
- Zammit, Martin R., *A Comparative Lexical Study of Qur'anic Arabic*, Brill-Leiden-Boston-Köln 2002.
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Oryantalizm>.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Sami_dil_ailesi.